

In de Kop van Overijssel liggen veengebieden van naam, zoals de Weerribben en de Wieden. Ten zuiden daarvan kunt u het bijzondere slagenlandschap van Olde Maten verkennen. Een gebied dat in middeleeuwse tijden ontgonnen werd door kloosterlingen.

De route

Start: P-plaats bij Veldschuur Bid en Werk, Wijkweg 2, 7954 HP Rouveen.

Lengte: 12 km (uit te breiden tot 15 km).

1. Hanzestad Hasselt

Vanaf de parkeerplaats bij de Veldschuur RA (Stadsweg), richting Hasselt. Aan het einde van de weg gaat u een klein stukje naar links. Daar steekt u de parallelweg en de hoofdweg over. Dubbel uitkijken, want ze zijn allebei nogal druk. Na het oversteken loopt u nog 70 m RD, tot boven op de dijk. Dat is een mooi uitkijkpunt.

Het stadje Hasselt met zijn mooie kerktoren ligt nu op enige afstand links van u. Het is een typisch Hanzestadje met karakteristieke grachten en panden in een goed bewaard historisch centrum. Het heeft al meer dan 700 jaar stadsrechten. Rond het midden van de negentiende eeuw, de tijd van de turf en verveningen, diende Hasselt als overslagplaats voor het 'Bruine Goud'. De turf werd vanuit Oost-Overijssel op schepen aangevoerd via de Dedemsvaart. In Hasselt werd het dan overgeladen in grotere schepen, die er de Zuiderzee mee overstaken. In de grote steden in het westen van het land ging het dan in de kachel.

2. Zwarte Water

Boven aangekomen gaat u RA over de kruin van de Sluizerdijk.

Links ziet u de uiterwaarden met rietlanden en weidegronden langs de slingerende loop van het Zwarte Water. Een deel van het water is afkomstig van de Overijsselsche Vecht die net ten zuiden van Hasselt uitmondt in het Zwarte Water. Het is een rivier die in noordelijke richting langs

Zwartsluis en Genemuiden stroomt en uitmondt in het Zwarte Meer, dat via een relatief nauwe opening in verbinding staat met het Ketelmeer en IJsselmeer. Met noordwester storm kan het water hier flink opgestuwd worden, zo sterk zelfs dat de uiterwaarden helemaal blank komen te staan en het water tegen de dijkvoet klotst.

3. Uiterwaarden

U loopt via de dijk naar het gemaal Kloosterziel. Vanaf het gemaal tot aan de minirotonde bij Zwartsluis loopt de dijk hier kaarsrecht over een afstand van zo'n 2600 meter. U vervolgt uw weg onderlangs de dijk. Links kijkt u uit over de uiterwaarden van het Zwarte Water.

Veel van de uiterwaarden zijn in eigendom van Staatsbosbeheer. Het beheer ervan bestaat uit maaien en hooien of het weiden van vee. In het voorjaar is het een weidevogelgebied waar Kievit, grutto, tureluur en scholeksters broeden. Het gebied herbergt bovendien een aantal territoria van de zeer zeldzame kwartelkoning, een ralachtige vogel die zich praktisch nooit laat zien. Om die reden wordt hier altijd pas na de broedtijd, na 15 juni gemaaid. In het najaar en de winter zijn de uiterwaarden belangrijk voor wintergasten als riet- en kolganzen. Ook loopt hier een belangrijke route voor trekvogels.

4. Zwartsluis

Aan het einde van de dijk ligt Zwartsluis. Zwartsluis is een havenplaats, op de plek waar het Meppelerdiep opgaat in het Zwarte Water. Zwartsluis is een doorvoerhaven geweest voor turf uit Drenthe richting Holland en ook kende het dorp zijn eigen vissersvloot. Tegenwoordig wordt de haven vooral gebruikt door waterrecreanten, net als die van Hasselt. De scheepsbouw, vooral de bouw van luxe-jachten, doet de werkgelegenheid weer opleven. Er zijn verschillende scheepswerven in Zwartsluis.

Op de minirotonde gaat u de eerste weg RA, richting De Kranerweerd, en na zo'n 150 meter

weer RA (Conradsweg naar Staphorst). Na ruim een kilometer langs het water gaat u over de eerste brug RA (Zwartewaterkloosterweg).

5. Slagenlandschap

Hier loopt u dwars door het natuurgebied Olde Maten. Wat opvalt zijn de lange, soms zeer smalle stroken weiland met aan weerszijden een bosstrook. Dit wordt een slagenlandschap genoemd. Dit gebied is ontstaan door de turfwinning. Met name in de periode 1830-1850 is hier veel turf gewonnen. De bosstroken die u ziet zijn dichtgegroeide sloten, waarover de turf met platte boten (bokken) werd afgevoerd. Het gebied wordt nu beheerd door Staatsbosbeheer.

Na 1100 meter gaat u RA (Veldeweg). Op de T-splitsing gaat u LA (Zwartewatersklooster).

6. Zwartewatersklooster

Zwartewatersklooster is nu een verstilld gehucht met een aantal boerderijen en twee eendenkooien, te herkennen aan het opgaand geboomte. Maar in de 13e eeuw stond hier een enorm klooster, dat tijdens de Reformatie alweer is geslecht. De kloostermoppen werden hergebruikt en duiken hier en daar nog op. De kloosterlingen hebben van hieruit op beperkte schaal veen ontgonnen voor de akkerbouw. Het enige dat van het klooster is overgebleven is het kerkhof. Inwoners van deze buurtschap hebben overigens nog steeds het recht om op dit kerkhof te worden begraven. Na het passeren van een aantal boerderijen ziet u het kerkhofje liggen aan de linkerkant van de weg, verscholen achter een heg. Kort daarna komt u bij het begin van een fietspad aan uw rechterhand.

7. Reeënspoor

U loopt eerst nog even door, met de weg mee, tot u aan uw rechterhand bij een kleine parkeerplaats met picknickbank komt. Hier is een wandelroute uitgezet met de naam 'Reeënspoor'.

Aan het begin staat een infopaneel met een plattegrond van de route en uitleg over de (proef)petgaten. Er zijn namelijk plannen om meer boksloten op deze manier open te maken

zodat het gebied weer een open karakter krijgt. Er komt dan veel meer ruimte voor waterplanten, libellen, vissen en amfibieën. Over het graspad loopt u langs een serie petgaten, hier en daar kunt u op het water kijken tussen de wilgen en elzenstruiken door. Ook vliegen er altijd wel vlinders en libellen in de luwte tussen de struiken.

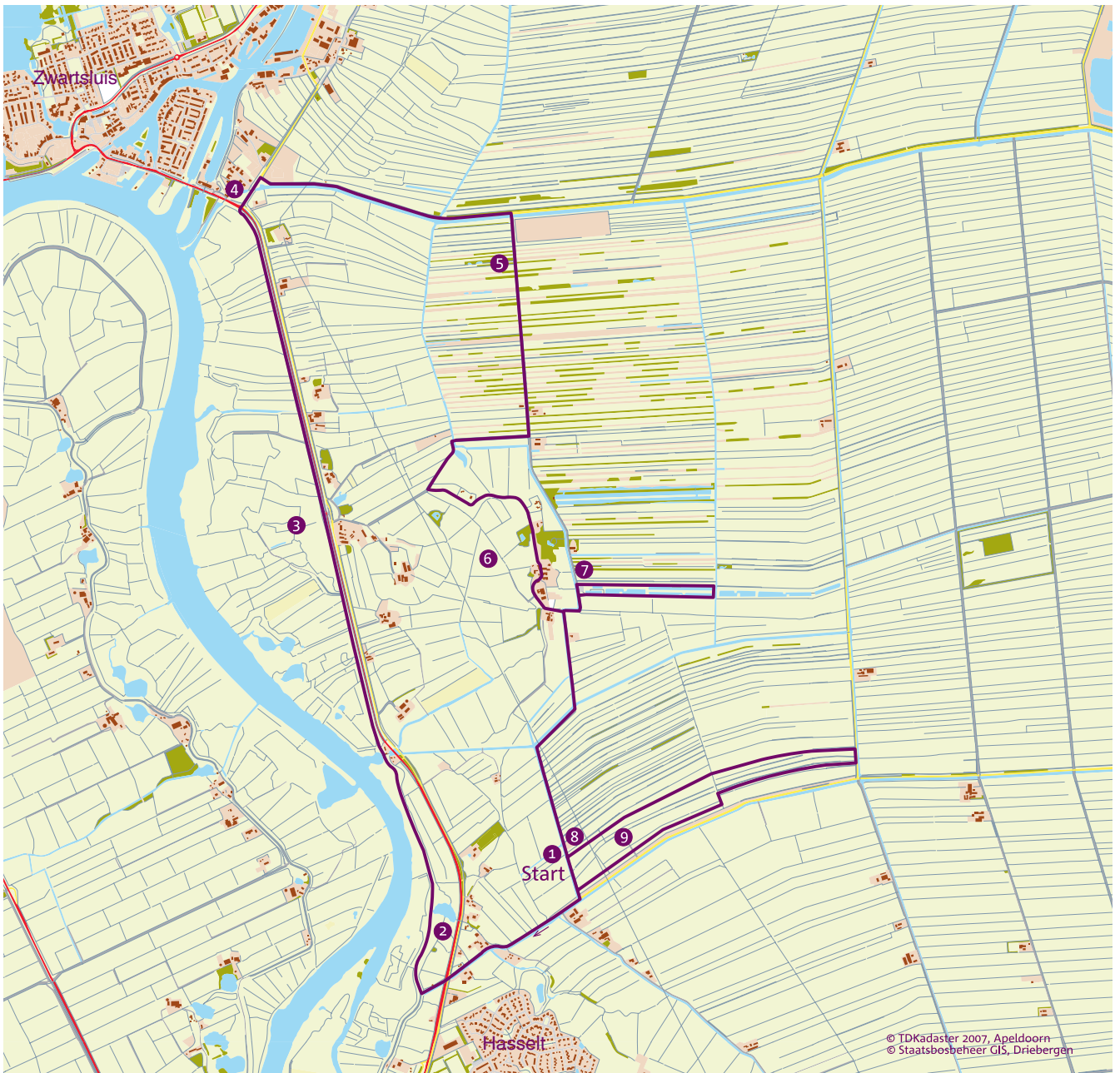
Aan het eind bij de dwarssloot vol waterplanten kunt u niet verder. Langs de andere kant van de petgaten komt u weer terug bij de parkeerplaats waar de Reeënspoorroute start. Dan loopt u over de weg terug tot aan het fietspad. Via het fietspad loopt u langs de rand van de Olde Maten.

8. Veldschuur

Aan het einde van de tocht komt u terug bij de Veldschuur Bid en Werk. Deze veldschuur met hooiberg is gebouwd volgens traditioneel ontwerp, en bestaat nu pas twee jaar. Het is een informatiecentrum voor natuur, (cultuur)historie en archeologie. Staatsbosbeheer houdt er kantoor op de bovenverdieping. In de ruimte beneden kunt u de permanente collectie en tijdelijk exposities bekijken. De naam van de veldschuur is in het rieten dak uitgesneden. Deze tekst is overgenomen van de veldschuur die hier vroeger stond. Daarop stond deze tekst in twee kleuren dakpannen. Binnen is koffie of thee verkrijgbaar met een plak Veldschuurkoek.

9. Laarzenpad

Bij de parkeerplaats van de Veldschuur start een laarzenpad dat u meeneemt op een tocht door de slagen. De route van het pad is aangegeven met rode paaltjes. Wat dan opvalt is de extreme lengte van de graslanden (slagen). Soms kilometers lang en zeer smal. Dat heeft te maken met de vererving. Omdat de percelen een hooggelegen, droog en dus goed stuk bevatten en een laag en nat stuk werden ze in de lengte opgedeeld. Ieder erfgenaam kreeg dus een perceel met een droog en een nat stuk. Zo ontstonden er percelen die maar een paar meter breed zijn. Het pad eindigt weer bij de Veldschuur.

Tips van de boswachter

Boswachter Johan Dammers: "De tocht gaat eerst naar Zwartsluis, over de dijk langs het Zwarte Water. Een slingerende rivier met voortgliddende schepen en mooie uiterwaarden. In de nazomer en herfst een heerlijke ruim landschap met rietland en weidegronden, waarin altijd wel vogels te zien zijn. Aalscholvers, ooievaars, grauwe ganzen en nijlganzen. In het voorjaar kun je hier ook de roep horen van de kwartelkoning, alsof je met je nagel over de tanden van een kam

raspt. Hij roept zoals hij in het Latijn heet: Crex crex, maar hij laat zich vrijwel nooit zien. Er is afgelopen voorjaar een onderzoek gestart naar het geheimzinnige leven van deze zeldzame weidevogel. Verschillende exemplaren zijn uitgerust met piepkleine zendertjes. Na de blik op de rivier gaat de route het veen: het slagenlandschap van de Olde Maten. Een oud cultuurlandschap waaruit een heel aparte sfeer spreekt. Links en rechts van het pad liggen smalle stroken weide en hooiland. Soms zo smal dat de

bosstroken aan weerskanten elkaar boven het gras bijna raken. In het voorbijgaan komen er steeds nieuwe uitzichten. Bijvoorbeeld een wei met grazende Schotse Hooglanders, of met een ree, soms allebei tegelijk. En midden in het veen doemt er dan een eeuwenoude buurtschap op: Zwartewatersklooster. In de 13e eeuw werd hier een groot klooster gesticht, dat een belangrijke rol speelde bij de ontginning van het veen. Het klooster zelf is afgebroken in 1580, in de tijd van de Reformatie. Alleen het bijbehorende kerkhofje herinnert er nog aan.

Tussen de schilderachtige boerderijen door slingert de weg verder, naar nieuwe natuur volgens oud recept. Er moeten zoals vroeger weer stukjes uitgeveend worden, het patroon van sloten voor de afvoer van turf was na anderhalve eeuw alweer grotendeels verdwenen, dichtgegroeid. Deze boksloten, zo genoemd naar de 'bokken' of turfboten, worden voor een deel weer opengemaakt. Een proefvlak is te bekijken bij het Reeënspoor, waar u meteen ook een goed idee van de lengte van de slagen krijgt. En de veerkrachtige veengrond eens onder de voeten voelt.

Daarna is het nog maar een half uur naar de Veldschuur. Eenmaal daar moet u beslist nog even de expositie bekijken en zeker de trots van de collectie Steentijdvondsten. Er is dan wel geen 'Venus van Willendorf' te zien, maar wel de unieke 'Naald van Staphorst'.

- De route is 12 km lang, als u ook het Reeënspoor en het Laarzenpad loopt wordt de lengte in totaal 15 km.
- Deze route kan ook gefietst worden. U kunt dan bv starten in Meppel. Rij vervolgens via de Hesselingen en de Staphorster Grote Stouwe tot aan de minirotonde in Zwartsluis en begin de route bij punt 4.
- Zorg voor goed schoeisel omdat de route bij het Reeënspoor en het Laarzenpad soms door ruig terrein gaat.
- Bij het start- en eindpunt van de route ligt Veldschuur Bid en Werk. In de zomerperiode geopend van wo t/m za van 13.30 – 17.00 uur. In okt t/m apr op wo en za van 13.30 – 16.30

uur. Een overzicht van de activiteiten vindt u op www.veldschuur.net

- Een stadswandeling van anderhalf uur door Hasselt met gids is zeer de moeite waard. Informatie hierover kunt u krijgen via de VVV.
- De VVV is gevestigd in het Oude Stadhuis naast de kerk van Hasselt. Daar is een permanente expositie over het leven in het middeleeuwse Hasselt te zien. Entree gratis. U kunt hier ook een recreatiekaart van de Kop van Overijssel kopen. Kijk voor openingstijden op de website: www.vvvhasselt.nl of bel T 0900-5674637.
- Voor een overnachting in de omgeving kunt u terecht op natuurkampeerterrein De Dassenburcht in de boswachterij Staphorst. Of in de Buitenlevenwoning van Staatsbosbeheer: een traditionele Staphorster boerderij met uitzicht over weiland, ingericht voor 4 (6) personen. Kijk voor meer informatie op de website van Staatsbosbeheer.

Bereikbaarheid

• Per auto:

Vanaf de A28, ten noorden van Zwolle, afslag Hasselt. Volg de Hasselterweg (N377). Vanaf Hasselt richting Zwartsluis: bij het verlaten van Hasselt kunt u rechts richting Nieuwleusen. Op deze splitsing neemt u de parallelweg naar Zwartsluis, de Zwartsluizerweg. Deze volgt u zo'n 800 meter. Dan gaat u rechts de Stadsweg op. Na 800 meter ziet u vanzelf het bord P Veldschuur.

• Per openbaar vervoer:

Vanaf NS-station Zwolle buslijn 71 of 171 richting Emmeloord of lijn 70 Steenwijk. Uitstappen halte Hasselt/Stadsweg. Ca 10 min. lopen langs de Stadsweg naar de Veldschuur. Of vanaf de bushalte direct met de route starten door de weg over te steken en het fietspad op de Sluizerdijk te volgen (punt 2. van de route). OV-reisinformatie: www.9292ov.nl of T 0900-92 92.